

که روشدی چۆکیدا

دیدار مه سیفی

dmasifi289@yahoo.ca

ئەوێ ووشەییەکی سەلمان روشدیشی نەخویندبیتەو بە ناوی ئەم نوسەرە ئاشنایە، بەلام شتیکی که بۆ گەلیک کەس شاراو و نەزانراو پەیوەندییەکانی ئەو لەگەڵ ژن. لەوانەییە بەکارهێنانی ووشەیی شاراو لەم شوینەیدا نەگونجا و ناراست بێت بە تایبەت بۆ نوسەریکی رادیکالی وەک سەلمان روشدی که هیچ شتیکی بە پیرۆز و شایانی ئەو نازانیت که پیرۆز و شاراو بێت.

روشدی سەرەرای رووتانەوێ سەری لە تەمەنیکی زوودا، جیکەوتنی شوینی هەردوو روومەتی نزیک بە چاوانی کەمیک رووی پیکەنیانوی نوسەری ئیرلەندی بیرنارد شوێ تیدا بەدی دەکریت. بەلام ئەو بۆ ملیۆنان کەس هیچ خۆشیەک ناهینیت و هەرگیز جێی بایەخ نیە، مەگەر تەنها بۆ ئەو دۆستە ژن و پیاوانەیی

نەبیت که بە ریکەوت رووبەرووی ئەو پیاو دەبنەو و لە دواي نقووم بوونیان لە نیو ئاخواتنە قوول و فەلسەفیەکانی شوینیکی بۆ خۆشی و پیکەنین دەدۆزنەو. روشدی لە زۆر بۆنەدا شانازی بە پیاویک کردوو که لە چوارلاو بە ژن دەور دراو، بۆیە کاتیک رۆژنامەوانان پرسیاری (زەفەر)ی کورە گەرەیی لی دەکەن کەوا چەندە لە بەهرەیی ئەو بەرکەوتوو. ئەو بە پیکەنیەو دەلیت کەوا هەر کاتیک ببینیت زەفەر لە چوارلاو بە کچ دەور دراو، خۆشحال دەبیت و دەزانیت کاری باشە و گفەیی دیت.

سەلمان روشدی هاوکات لەگەڵ دوو کەرت بوونی هیند و پاکستان لە دایک بوو، بۆیە لەگەڵ بوونیدا دوو کەرت بوون لە ناخی ئەویشدا شین دەبیت، و تا گەرەش دەبیت بۆ ماوہییەکی درێژ هەست بە ویل بوون دەکات لە نیوان دوو ناوہندی کەلتوری جیادا لە بۆمبای و کەرچی. هەرەها کاتیک ئەو دوو شوینە بە یەکجاری بەجیدیلیت بەرەو کەلتوری بالادەستی ئینگلیز دەست درێژ دەکات، زوو لە کۆلیجی رەگبی تووشی شکست دیت و ناچار بۆ پاکستانی تازه لە دایک بوو دەگەریتەو و لەوێ ماوہیەک لە تەلەفزیۆن کار دەکات، بەلام ئەویش زۆر ناخایینیت.

روشدی وەک تاقە براییک بۆ سی خوشک، قوول هەست بە ئەو دەکات که لە ئەزەلەو هەردەم باوہشی ژن بوو پیاوی لە ویل بوون و سەرلیشوان رزگار کردوو. لەبەر ئەو ئەو زوو پشت لە نەخشە دارپێژاوەکانی (ئەنیس موخەمەدی) باوکی و ئەو ماستەرەیی میژوو دەکات که لە ئینگلتەرا بە پلەییەکی بەرز وەریدەگریت، هەست دەکات ئەو شتانە هەموو بۆنی دونیاییکی نیریان لیدیت و باوہشی ئەدەب و ژن تاکە پەناگەن بۆ دالەدانێ ئەو.

روشدی بە ژیان لەگەڵ یەکەمین هاوسەری ئینگلیزیدا، یەکەمین رۆمانی دەنوسیت و بە دواي

يۆتۆپيايىكى دوورتر دەگەرپىت، بۇيە لەم ئەزمونەي گەردوون و خەيالى زانستى تاقى دەكاتەوہ. كەچى وەك كۆلۆمبىيا لە گەرانەوہدا شكست دىنىت. بەلام ئەمجارە ناگەرپىتەوہ وولاتى دايك! بەلكو بىرپار دەدات تۆلە لە ھەموو شتەكانى رابردووى بكاتەوہ و بە نووكى قەلەمەكەي رايانمالىت. بۇ زەبر وەشاندىن لە ھىند [مندالانى نيوشەو] دەنوسىت، بۇ ريسواكردىنى گەندەلى دەسەلاتى سىياسى لە پاكستان [شەرم] دەنوسىت، وە بۇ شەرى گەورەي لەگەل ئىسلام [ئايەتە شەيتانىەكان] دەنوسىت و بە ھۆيەوہ ناوبانگى دەچىتە لوتكە.

چەندە ئەم رۆمانەي دوايى پىگە و رى خۆشكەرپىكى خىرا بوو بە ناساندىنى سەلمان روشدى بە دونيا، ئەوندەش پەلەكردن و ھەلەي نوسەر بوو بۇ ھەلپژاردنى بابەت. چونكە ئەگەر ئەو [ئايەتە شەيتانىەكان] نەنوسىبووايە ئەوندە لە شەرى شاراوہى نيوان ئايەنەكان نزيك نە دەبوو، ئەو كات روشدى دەيتوانى وەك پىكاسۆ كارەكانى زياتر رەنگاو رەنگتر بكات و بە پىرى لە پال يارە گەنجەي بوەستىت بىئەوہى كەس پلارىكى تىبگرىت و پىنى بلىت ئەمەيان لەچى و ئەوہت لەچى!

ئەم ھاويەنە سەلمان روشدى پى دەنىتە شەست سالى تەمەن و ھىشتا ھاوسەرى چوارەمى بەرنەداوہ كە مۆدلىكى شۆخە و بە تەمەن نزيكەي سى سال لە ئەو بچووكتەرە. وە بە رىكەوتىكى سەيرىش ئەم خانمە ناوى كارەكتەرپىكى سەرەكى رۆمانى [مندالانى نيوشەو] ي ھەيە كە پەدامايە و روشدى بەر لە بوونى ئەو وىنەكەي لە خەيالدا كىتسابوو.

روشدى خاوەنى دوازە رۆمانە لە جياتى دوازە ژن، وە ك ئەوہى ئەوہ دژ بە خواستىكى شاراوہى ناخى بوو بىت كە لەگەل نوسىنى [ئايەتە شەيتانىەكان] و فەتواكەي خومەينىدا وىران و خاپور كرابىت. چونكە ئەگەر روشدى ئەو دە سالەي خۆ ھەشاردانى لە كىس نەچووبايە دەيتوانى لەگەل نوسىنى ھەر رۆمانىك ژنىك بېنىت، ئەو كات ئەو درەنگتر رىي دەكەوتە شارى پارە و ناوبانگ لە نيويۆرك، درەنگتر رۆمانى [زەمىن لە ژىر پىيەكانىدا] ي دەنوسى، درەنگتر بۇ پامادا دەكەوتە سەر چۆك! يان وەك شۆ ھەر لە سەرەتاوہ دەبوو بە كەسىكى فابى بەر لەوہى بىكەن بە سوارچاكي شاژن!